

Úterý, 4. února 2014

P7_TA(2014)0066

Malé zemědělské podniky

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. února 2014 o budoucnosti malých zemědělských podniků (2013/2096(INI))

(2017/C 093/08)

Evropský parlament,

- s ohledem na cíle společné zemědělské politiky stanovené v článku 39 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), a zejména na cíl „zvýšit produktivitu zemědělství podporou technického pokroku a zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálního využití výrobních činitelů, zejména pracovní síly“ a cíl „zajistit odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, zejména zvýšením individuálních příjmů osob zaměstnaných v zemědělství“,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 ze dne 17. prosince 2013 kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a zrušují se nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009⁽¹⁾, a zejména na čl. 32 a 61 týkající se přerozdělovacích plateb a režimu pro malé zemědělce,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení (ES) č. 1698/2005⁽²⁾, a zejména na článek 7 týkající se tematických podprogramů a na článek 19 týkající se rozvoje podniků a podnikatelské činnosti,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. května 2011 nazvané „Naše životní pojistka, náš životní kapitál: strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020“ (COM(2011)0244),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 7. září 2010 o spravedlivých příjmech pro zemědělce: lepší fungování potravinového řetězce v Evropě⁽³⁾,
 - v ohledem na analýzu z roku 2013 nazvanou „Částečně samozásobitelské zemědělství – jeho význam a směry rozvoje“, kterou vypracovala tematická sekce B (Strukturální politika a politika soudržnosti) Parlamentu,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A7-0029/2014),
- A. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky v Evropě jsou vystaveny neustálému demografickému, hospodářskému i technologickému tlaku, což vede k postupné deagrarizaci a vyliďňování venkovských regionů, v nichž jsou tyto podniky v převaze, a k masovému ukončování malochovu zvířat nebo specifické místní produkce;
- B. vzhledem k tomu, že tyto malé podniky představují zemědělský model se sociálním charakterem, který je i dnes v EU nejvíc rozšířen, a že mohou a musí koexistovat s ostatními zemědělskými modely, které jsou provozovány ve větším měřítku a více zaměřují na velké trhy;
- C. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky neplní pouze produktivní funkce, ale rovněž funkce související s poskytováním veřejných statků; vzhledem k tomu, že zahrnují úlohu v oblasti přírody a krajiny (pomáhají udržovat typické rysy evropského venkova a biologickou rozmanitost ve venkovských oblastech) v oblasti sociální (tím, že zajišťují způsob obživy milionům lidí v Evropě a předcházejí chudobě a představují zároveň zásobárnu pracovních sil pro průmysl a jiná odvětví hospodářství, jako je cestovní ruch), i v oblasti kulturní (tím, že udržují hezké tradice, lidové zvyky a jiné nemateriální historické hodnoty a vyrábějí regionální a tradiční produkty);

⁽¹⁾ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 608.

⁽²⁾ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487.

⁽³⁾ Úř. věst. C 308 E, 20.10.2011, s. 22.

Úterý, 4. února 2014

- D. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky vytvářejí dobré podmínky pro zemědělství, které je šetrné k životnímu prostředí a je zaměřené na dobré životní podmínky zvířat;
- E. vzhledem k tomu, že životní podmínky venkovských oblastí a tím i kvalitu života a pracovní podmínky zemědělců výrazně poškozují odliv obyvatelstva a vylidňování venkova a že jde často o rozhodující faktor při rozhodování o tom, zda si ponechat malá zemědělská hospodářství nebo je opustit; poukazuje na to, že pro budoucnost drobných zemědělských podniků je životně důležité, zda se ve venkovských oblastech podaří vytvořit trvalé perspektivy zejména pro mladé lidi;
- F. vzhledem k tomu, že v některých oblastech zajišťuje existence a přežití malých zemědělských podniků zdroje příjmů a omezuje vylidňování;
- G. vzhledem k tomu, že tržní ceny značně kolísají, což je často umocněno tím, že ceny diktují zprostředkovatelé, přičemž zneužívají slabé pozice výrobců;
- H. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky jsou zpravidla pružnější a snadněji se přizpůsobují krizovým situacím na trhu;
- I. vzhledem k tomu, že mnohé drobné zemědělské podniky se specializují a sdružují v organizacích výrobců, což jim poskytuje právo vyrábět pro potravinový trh za stejných podmínek jako velké podniky;
- J. vzhledem k tomu, že problémy malých zemědělských podniků vyžadují širší přístup; vzhledem tedy k tomu, že klíčový význam pro budoucnost malých zemědělských podniků a venkovských komunit má podpora alternativních zdrojů příjmu, možnosti diverzifikace a vytváření pracovních míst mimo zemědělskou produkci i poskytování veřejných služeb ve venkovských oblastech;
- K. vzhledem k tomu, že malým zemědělským podnikům se v rámci společné zemědělské politiky nevěnuje dostatečná pozornost, což vyplývá mimo jiné z toho, že struktura podpory v rámci SZP je zejména založena na zemědělské ploše a historické produkci, a proto nedokáže vhodně reagovat na situaci a fungování malých zemědělských podniků, a že některé členské státy stanoví pro financování v druhém pilíři minimální prahové hodnoty a rovněž že členské státy nezavádějí prováděcí opatření, která by vycházela vstříc potřebám tohoto typu podniků;
- L. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky si jen obtížně zajišťují finanční podporu, mimo jiné kvůli tomu, že přístup k finančním prostředkům z programů EU je kvůli nedostatku vlastního kapitálu nebo potřebné kapacity ztížen, nebo kvůli nízké či chybějící úvěrové způsobilosti;
- M. vzhledem k tomu, že malým podnikům v nejbližších regionech je třeba kvůli dvojnásobnému tlaku, pod nímž vykonávají svou činnost, také věnovat zvláštní pozornost;
- N. vzhledem k tomu, že pro řadu malých zemědělských podniků mají velký význam možnosti přivýdělku a vedlejšího výtěžku;
- O. vzhledem k tomu, že některé druhy malých zemědělských podniků, jako jsou ty, jež vyrábějí pro svou vlastní potřebu (samozásobitelské podniky), zmírňují úplný nedostatek tím, že alespoň v malé míře poskytují potraviny a příjmy;
- P. vzhledem k tomu, že v některých případech drobným vlastníkům chybí dostatečná administrativní podpora a kvalitní poradenství, vzhledem k tomu, že členské státy často vytvářejí zbytečnou byrokratickou zátěž a že někteří drobní vlastníci nemají dost prostředků a zkušenosti, aby mohly příslušné správní úkony účinně provádět;
- Q. vzhledem k tomu, že zemědělské podniky mají v důsledku své geografické rozptýlenosti mnohem horší vyjednávací pozici v potravinovém řetězci než ostatní účastníci trhu, což pocítují zejména malé zemědělské podniky;
- R. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky plní zvláštní úlohu při udržování životaschopnosti některých oblastí, například horských oblastí, hospodářsky znevýhodněných a nejbližších regionů, jakož i těch oblastí, v nichž je z důvodu geografických a morfologických omezení zemědělství jedním z mála životaschopných hospodářských odvětví, ne-li jediným;
- S. vzhledem k tomu, že úroveň příjmů a životní úroveň rodin, které pracují v malých zemědělských podnicích, je mnohem nižší, než u zemědělců zaměstnaných ve velkých podnicích nebo v jiných odvětvích hospodářství;

Úterý, 4. února 2014

- T. s ohledem na to, že řada malých zemědělských podniků nemůže žít jen ze zemědělské činnosti a potřebuje k zajištění existence také jiné zdroje příjmu; vzhledem také k tomu, že malé zemědělské podniky by se měly více snažit o rentabilitu a výnosnost;
- U. vzhledem k tomu, že malé zemědělské podniky v mnoha regionech zajišťují živobytí rodinám, které nemají možnost najít jiný zdroj příjmů;
- V. vzhledem k tomu, že neexistuje dostatek důvěryhodných údajů týkajících se situace malých zemědělských podniků a vlivu nástrojů společné zemědělské politiky na toto odvětví, a že malé podniky jsou v jednotlivých členských státech definovány odlišně;
- W. vzhledem k tomu, že někteří drobní zemědělství producenti, jako například včelaři, buď žádnou půdu nevlastní, nebo tuto půdu neobhospodařují, což jim brání v tom, aby se zapojili do systému opatření pro drobné zemědělce;
- X. vzhledem k tomu, že Valné shromáždění OSN oznámilo, že rok 2014 bude Mezinárodním rokem rodinných zemědělských podniků;
1. vyzývá členské státy a Evropskou komisi, aby přijaly příslušná opatření v rámci nové společné zemědělské politiky a připravily plán na období po roce 2020, který by ve větší míře zohledňoval zvláštní potřeby malých rodinných zemědělských podniků, které jsou důležitým prvkem evropského modelu zemědělství a jádrem multifunkčního rozvoje venkovských oblastí a udržitelného rozvoje regionů obecně;
 2. vyzývá k pokračování politiky na podporu konsolidace zemědělské půdy, jakož i přidělování dotací pro zemědělce, kteří se zapojili do regulace malých zemědělců a svou zemědělskou půdu definitivně přenechali jinému zemědělci, jako účinného prostředku ke zlepšení struktury zemědělské produkce;
 3. zastává názor, že hlavním cílem restrukturalizačních opatření by nemělo být pouhé omezení počtu malých zemědělských podniků, jelikož nevede ke zvýšení konkurenceschopnosti větších zemědělských podniků; v této souvislosti vyzývá členské státy, aby připravily odpovídající řešení a modely rozvoje pro malé zemědělské podniky, které by zohledňovaly zvláštnosti zemědělství daného státu a regionální rozdíly, s cílem zvýšit jejich konkurenceschopnost, udržitelnost a výnosnost, rozvíjet podnikatelského ducha, vytvářet pracovní místa a omezit vylidňování venkovských oblastí;
 4. zastává názor, že je třeba urychleně zastavit proces vylidňování venkova a pokles počtu obyvatel ve venkovských oblastech, aby bylo možné malým zemědělským podnikům nabídnout odpovídající prostředí a tím i dlouhodobou perspektivu v místech, kde působí; vyzývá proto členské státy, aby účinně využívaly dostupné finanční prostředky EU na podporu infrastruktury, nabídky vzdělávání, lékařské péče a pečovatelských služeb, služeb péče o děti, přístupu k rychlému internetu a na zřízení a rozvoj malých a středních podniků (MSP) ve venkovských oblastech s cílem zajistit na venkově stejné životní podmínky jako ve městech; doporučuje, aby byla zvláštní pozornost věnována zajištění přijatelných budoucích perspektiv pro mladé lidi, lidi s vyšším vzděláním a pro ženy;
 5. vybízí ke zvýšení přímého prodeje například tradičních a jiných výrobků na místních a regionálních trzích, k rozvíjení udržitelné formy zpracování v malých zemědělských podnicích, přičemž by se dodržovaly zásady odpovědnosti a existoval nezbytný a přiměřený kontrolní systém; vybízí Komisi a členské státy k přezkumu stávajících předpisů týkajících se bezpečnosti potravin, za účelem snížení zátěže a odstranění překážek, které tyto předpisy mohou představovat pro rozvoj zpracování a prodeje potravin malými zemědělskými podniky; vybízí Komisi a členské státy k vytvoření platformy k výměně osvědčených postupů týkajících se regulace a kontroly zpracování potravin malými zemědělskými podniky; vyzývá rovněž regionální orgány, aby k rozvoji infrastruktury pro přímý prodej, mimo jiné místních a městských tržišť, přistupovaly aktivněji, a usnadnily tak spotřebitelům přístup k levným, čerstvým a velmi kvalitním zemědělským produktům;
 6. zastává názor, že do řešení problémů malých zemědělských podniků musí být kromě společné zemědělské politiky zapojeny i jiné politiky Unie, mimo jiné politika soudržnosti, aby se zlepšila technická infrastruktura a přístup k veřejným službám ve venkovských oblastech, a že z prostředků Evropského sociálního fondu je nutno financovat komunitní a sociální činnosti týkající se sociálního začleňování, vzdělávání, odborného vzdělávání a předávání znalostí; dále je toho názoru, že jelikož tyto podniky nemají významný vliv na trh, lze umožnit dodatečnou podporu z vnitrostátních prostředků podle zásad ujednaných s Komisí a aniž by byla porušována pravidla hospodářské soutěže;
 7. upozorňuje to, že chystaná liberalizace trhu s pozemky v nových členských státech vytváření tlak na ceny zemědělské půdy; podotýká, že růstem cen pozemků budou nejvíce postiženi malí zemědělci;

Úterý, 4. února 2014

8. vyzývá členské státy, aby prostřednictvím svých vzdělávacích systémů zajistily vhodnou vzdělávací infrastrukturu pro odbornou přípravu v oblasti zemědělství;
9. upozorňuje na tlak, který je vyvíjen na ceny zemědělské půdy v důsledku rozrůstání měst;
10. vítá zavedení systému podpory pro malé zemědělce v rámci prvního pilíře společné zemědělské politiky, je však toho názoru, že se zjednodušil pouze způsob převodu, ale nedostatečná výše přímých plateb neposkytuje šance na rozvoj, a že tato opatření proto nadále nejsou pro zlepšení situace malých zemědělských podniků v EU dostatečná; zastává názor, že je třeba nalézt řešení, jenž malým zemědělským podnikům umožní podávat víceleté žádosti o přímé platby, které budou aktualizovány výhradně v případě změn v podniku;
11. upozorňuje znovu na značné rozdíly mezi zemědělskými dotacemi v jednotlivých členských státech, a to v neprospěch nových členských států;
12. zdůrazňuje, že kvůli tomu, režim pro malé zemědělce v rámci prvního pilíře SZP není právně závazný, je nutné vzít v potaz a používat možnosti podpory drobných výrobců obsažené v druhém pilíři SZP;
13. zastává názor, že je i nadále nezbytné zajistit účinným způsobem podporu malých zemědělských výrobců, jejichž činnost a produkty nejsou vázány na vlastnictví a/nebo obdělávání zemědělské půdy;
14. vyzývá členské státy, aby stanovily příslušné finanční nástroje, např. ve formě mikroúvěrů, dotací na úrokové sazby půjček, leasingu, uhrazení prvních splátek či úvěrových záruk; do procesu takové podpory by měly být zapojeny orgány regionální i místní samosprávy;
15. zdůrazňuje, že požadavky na využívání osvědčených zemědělských postupů a evropská ustanovení, jakož i ustanovení daného členského státu, obzvláště co se týče zemědělské výroby a ochrany spotřebitelů, jsou určující i pro malé zemědělské podniky a že je proto nezbytné, aby majitelé těchto podniků splňovali požadavky na minimální kvalifikaci; vyzývá v této souvislosti Evropskou komisi a členské státy, aby přezkoumaly, jak by tato minimální kvalifikace mohla být plošně zajišťována v podobě přizpůsobené malým zemědělským podnikům;
16. vyzývá k tomu, aby bylo bezplatné poradenství lépe přizpůsobeno potřebám malých zemědělských podniků, ke zjednodušení postupů vztahujících se k poskytování informací, odborné přípravě, posouzení rizik a zdravotnímu dohledu, k zahájení informačních kampaní, sdílení osvědčených postupů, pokud jde o krátký potravinový řetězec, a k zajištění technické podpory při podávání žádostí o podporu z prostředků EU a k poskytování poradenství, které pomůže malým podnikům přizpůsobit svůj profil výroby potenciálu, který v oblasti produkce a ochrany životního prostředí mají;
17. zdůrazňuje, že je třeba, aby se malé zemědělské podniky sdružovaly v organizacích, skupinách producentů nebo družstvech a přijímaly společné marketingové programy; je toho názoru, že všechny formy sdružování malých zemědělských podniků v podobě družstev, organizací výrobců nebo v podobě společného využívání provozních prostředků, jako jsou stroje, by měly být obzvláště podporovány v rámci nástrojů podpory EU i vnitrostátních mechanismů;
18. je toho názoru, že malé zemědělské podniky, které se nacházejí v horských oblastech nebo ve znevýhodněných a nejvzdálenějších regionech, by měly mít možnost využívat podporu související s produkcí, např. pro chov dobytka, který má rovněž určité environmentální funkce;
19. domnívá se, že zemědělské činnosti mají ojedinělý strategický význam, což by měly všechny členské státy patřičně zohledňovat, když hledají cesty, jak malým zemědělcům umožnit pokračovat v jejich činnosti, aby tak panovala rovnováha mezi prodejními cenami zemědělských výrobků a výrobními náklady;
20. vyzývá členské státy, aby do svých programů začlenily v rámci pilíře I a II podprogramy a opatření zaměřené na malé zemědělské podniky; poukazuje na to, že je zejména třeba, aby malé zemědělské podniky začaly provozovat doplňkové a vedlejší činnosti, jako jsou činnosti v oblasti cestovního ruchu, s cílem dosáhnout zajištěného a dostatečného příjmu; zdůrazňuje v této souvislosti, že je důležité zajistit široké zdroje pro druhý pilíř SZP a aby byly programy rozvoje venkova řádně orientovány na podporu malých podniků;

Úterý, 4. února 2014

21. doporučuje rozšířit rozsah zemědělských účetních datových sítí (FADN) s cílem prozkoumat situaci malých zemědělských podniků a vliv společné zemědělské politiky na tyto podniky a vypracovat plán jejich dalšího rozvoje;
 22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.
-